

TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.
ULUSLARARASI TİCARİ İŞLEMLERDE KAMU GÖREVLİLERİNE RÜŞVET
VERİLMESİNİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN
UYGULAMA ESASLARI

MADDE I)

Türkiye İhracat Kredi Bankası (Banka);

- ❖ Ülkemizin üyesi olduğu İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD)'nin 1997 tarihli "Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi" (OECD Anti-Bribery Convention),¹
- ❖ 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümleri,
- ❖ OECD Konseyi tarafından 14/12/2006 tarihinde uygulamaya konulan Rüşvet ve Resmi Destekli İhracat Kredilerine İlişkin Konsey Tavsiye Kararı (Tavsiye Kararı),
- ❖ Türkiye'nin OECD İhracat Kredileri ve Kredi Garanti Çalışma Grubu üyeliği nedeniyle doğan sorumlulukları²

çerçevesinde, ihracat kredi/sigorta/garanti desteği sağlayacağı uluslararası ticari işlemlerde rüşvetin önlenmesi amacıyla, kredilendirme işlemlerine başlamadan önce, aşağıda belirtilen tedbirleri almalıdır:

- a) Bankamız programlarından yararlanmak üzere doğrudan başvuran ya da doğrudan başvuruda bulunmamakla birlikte Türkiye'den gerçekleştireceği mal/hizmet ihracatı bu programlara konu olan firmalar (bundan böyle 'firma' olarak anılacaktır) rüşvet suçu hakkında bilgilendirilmelidir.
- b) Firma, rüşvetle mücadele etmek amacıyla uygun kurum-içi kontrol mekanizmaları oluşturmak ve onları etkin şekilde uygulamak konusunda teşvik edilmelidir.
- c) Firmanın ve her ne ad altında olursa olsun firma adına hareket edenlerin, Bankamız tarafından kredi/sigorta desteği sağlanacak uluslararası ticari işlemle ilgili olarak rüşvet suçuna karışmadığına/karışmayacaklarına dair taahhüt alınmalıdır.
- d) Hem firmanın kendisinin hem de başvuruya konu işlemle ilgili olarak firmayı temsile yetkili kişilerin, Dünya Bankası Grubu, Afrika Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ve Amerikalı Kalkınma Bankası tarafından hazırlanan kamuya açık güncel yaptırım listelerinde yer alıp almadığı kontrol edilmelidir.

¹ Ülkemiz tarafından 1997 yılında imzalanan "Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi", 01/02/2000 tarih ve 4518 sayılı Yasa ile onaylanmıştır.

² Ülkemiz, OECD İhracat Kredileri ve Kredi Garanti Çalışma Grubu'nda Bankamızca temsil edilmektedir.

- e) Firmalardan, firma veya başvuruya konu işle ilgili olarak firma adına hareket eden kişiler hakkında, Türk mahkemeleri ve/veya yabancı herhangi bir ulusal mahkemede devam eden yargılama olmadığına ve firma veya başvuruya konu işle ilgili olarak firma adına hareket eden herhangi bir kişi aleyhinde, son beş yıl içinde Türk veya yabancı herhangi bir ulusal mahkeme tarafından yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesini yasaklayan yasaların ihlalinden dolayı verilmiş bir mahkumiyet kararı bulunmadığına ya da idari bir ceza alınmadığına dair beyan alınmalıdır.
- f) Firmaların, işbu Uygulama Esasları'nın eki Taahhütname ve Muvafakatname'nin 2 inci veya 3 üncü maddelerinde yer alan kriterleri karşılamadığının tespit edilmesi veya Banka tarafından yapılan değerlendirme sırasında, başvuruya konu işlemle ilgili olarak rüşvet suçu işlendiğine dair şüphe doğması halinde, firma hakkında yürütülen analiz ve istihbarat değerlendirme çalışmalarının kapsamı genişletilmelidir.
- g) Firma ve/veya firma adına hareket eden kişiler hakkında, başvuru tarihinden geriye dönük 5 yıl içerisinde uluslararası rüşveti düzenleyen kuralların ihlali sebebiyle verilmiş bir mahkumiyet kararı bulunması veya buna eşdeğerde idari yaptırım uygulanmış olması halinde, firma tarafından uygun kurum içi önleyici/düzeltilici tedbirlerin alınmış olduğunun tespiti yapılmalıdır.

MADDE II)

Madde I' de belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesini teminen Banka'nın ilgili birimlerince;

- a) Banka'nın, sigorta ve uluslararası kredi/garanti programları kapsamında 'Taahhütname ve Muvafakatname' (Taahhütname) alınır.³

Taahhütname, sigorta ya da uluslararası kredi/garanti programlarından yararlanmak üzere doğrudan başvuru yapan ya da doğrudan başvuruda bulunmamakla birlikte, Türkiye'den gerçekleştireceği mal/hizmet ihracatı bu programlara konu olan firmalardan (bundan böyle 'Firma' olarak anılacaktır) talep edilir.

Taahhütname' de, yukarıda açıklanan yükümlülüklerimiz paralelinde,

- Öncelikle Türk Hukukunda yabancı kamu görevlilerine verilen rüşvet suçu (TCK md. 252/9)⁴ ile şirketler hakkında uygulanan yaptırımlar (TCK md. 253) açıklanarak firmalara bilgi verilmekte ve devamında,

³ Diğer kredi programlarında, ihracatçıdan,başvuruya konu ihracat işlemiyle ilgili olarak *rüşvet suçu* na karışılmadığına/karışılmayacağına dair ayrı bir Taahhütname talep edilmemekle birlikte; anılan kredi programlarında bu husustaki taahhüt, ihracatçının imzaladığı genel kredi sözleşmesi (ilgili maddesi) aracılığıyla alınmaktadır.

⁴ İşbu uygulama esaslarında geçen rüşvet suçu ifadesiyle, yabancı kamu görevlilerine rüşvet kast edilmektedir.

- Firmanın ve her ne ad altında olursa olsun firma adına hareket eden kişilerin; başvuruya konu işlemle bağlantılı olarak *rüşvet suçu* işlemediğine/işlemeyeceğine, yukarıda belirtilen uluslararası finans kurumlarının yaptırım listelerinde yer almadığına, haklarında *rüşvet suçuyla* bağlantılı derdest yargılama veya başvuru tarihinden geriye dönük 5 yıl içinde verilmiş mahkumiyet kararı bulunmadığına ve Banka'nın talebi halinde, firma adına hareket eden kişilerin kimliklerine ve varsa aracı kurumlara ödenen ücret/komisyonlara ilişkin belgelerin firma tarafından ibraz edileceğine dair beyan,
- Anılan taahhütlerin yerine getirilmediğinin tespiti halinde Banka tarafından uygulanacak yaptırımlara ilişkin hususlar

yer alır.

- b) Taahhütname'de yer alan beyanlardan, firmanın ve başvuruya konu işlemle ilgili olarak firmayı temsile yetkili kişilerin yukarıda belirtilen uluslararası finans kuruluşlarının yaptırım listelerinde yer almadıklarına ilişkin husus, ilgili Banka birimi personeli tarafından teyit/kontrol edilir.
- c) Bankamız kredi/sigorta programlarının uygulama esaslarına da rüşvetle mücadele konusunda Bankamızca uygulanacak standartlara ilişkin hüküm konulur.
- d) Bankamız programlarına doğrudan başvuruda bulunmamakla birlikte, Türkiye'den gerçekleştireceği mal/hizmet ihracatı bu programlara konu olan Firma'nın, Taahhütname'den doğan yükümlülüklerini yerine getirmesi, Banka'nın muhatabı olan firma/kurum ile ilişkilerin kurulması ve devamı için şarttır. Söz konusu yükümlülüklerin takibi, ilgili birimlerce yerine getirilir.
- e) Taahhütname'de yer alan firma beyanlarının, gerçeğe aykırı olduğunun tespit edilmesi veya Banka'nın *rüşvet suçu* işlendiğine dair kuvvetli bir şüphe duyması hallerinde aşağıdaki tedbir ve müeyyideler uygulanır:
 - ✓ Halihazırda Banka'nın Sigorta programları kapsamında düzenlenen Poliçe, Teklifname ve bunların ekinde yer alan beyan ve bildirimlerin, Sigorta Sözleşmesinin ayrılmaz parçası olduğu hükmü ile Teklifname ve eklerindeki beyan ve bildirimlerin herhangi birinin eksik, yanlış veya gerçeğe aykırı olması halinde, Banka'nın tek taraflı olarak Sigorta Sözleşmesini geçersiz saymaya yetkili olacağı yönündeki hükmüne ilave olarak; Firma'nın, sigorta poliçesinden kaynaklanan alacaklarını üçüncü kişilere devir ve temlik edebileceği de dikkate alınarak, poliçelerde, tazminat talebinin reddedilmesi, ödenmiş tazminatların iadesinin talep edilmesi, poliçenin tek taraflı feshi hususlarında Taahhütname hükümlerine paralel ekleme veya değişiklikler yapılır.

- ✓ Alıcı Kredisi niteliğine haiz işlemlerde, Firma'nın Taahhütname'ye aykırı davranışları sebebiyle kredi kullandırılmalarının geciktirilmesi, askıya alınması, kalan ödemelerin tamamen durdurulması tedbirleri uygulanacağından Kredi Sözleşmelerine bu yönde gerekli görülen hükümler eklenir. Alıcı kredisi garanti programları kapsamında ise, garanti mektubu muhatabına tazminat ödemiş olması halinde ödenen tutar Taahhütname çerçevesinde Firma'dan talep edilir.
- ✓ Bankamız bünyesinde ihdas edilecek yeni programlarda yukarıda tespit edilen esaslar paralelinde işlem yapılır.

f) Bankamız programlarından yararlanmak üzere doğrudan başvuran ya da doğrudan başvuruda bulunmamakla birlikte Türkiye'den gerçekleştireceği mal/hizmet ihracatı söz konusu programlara konu olan firmaların, Taahhütname'nin 2 inci ve 3 üncü maddelerinde öngörülen kriterleri karşılamadıklarını başvuru aşamasında Bankamıza beyan etmeleri halinde, söz konusu firmaların başvuruları;

- i. *Rüşvet suçu* nu işleyen personelin işten çıkarıldığı,
- ii. Etkin bir idari kontrol mekanizmasının uygulandığı,
- iii. Banka tarafından talep edildiği takdirde bağımsız denetim yaptırılarak sonucunun ibraz edildiği,
- iv. Banka tarafından talep edilebilecek diğer tedbirlerin yerine getirildiği

durumlarda değerlendirmeye alınabilir.

7- Banka'nın resmi internet sitesinde Tavsiye Kararı ve Taahhütname link olarak verilerek yayımlanır. Banka, düzenlenecek toplantılar ve resmi internet sitesi aracılığıyla ile firmaları bilgilendirir.

8- Tavsiye Kararı'nın etkin şekilde uygulanması amacıyla, Banka tarafından, Dışişleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'na bilgi verilerek, yurtdışı temsilcilerimizde görevli Ticaret ve Ekonomi Müşavirleri'nin Tavsiye Kararı ve Banka'nın uygulamalarına ilişkin bilgilendirilmeleri sağlanır ve 'nitelikli delil' (*Tavsiye Kararı'ndaki "credible evidence" tanımı: bir yargı makamının, ciddi incelemeler sonucunda, karşı delil sunulmadığı takdirde konu hakkında makul ve yeterli temele dayanabilecek bir karara varabilmesini sağlayacak nitelikteki delil*) kavramına uyabilecek durumlar hakkında adı geçen merciler tarafından Banka'ya bilgi aktarılması talep edilerek, elde edilen bilgiler Banka genelinde paylaşılır.

9- Bankamız programlarına konu olan ihracat işlemi ile ilgili olarak firmaların taraf olduğu sözleşmelerin ihalesi veya ifası sırasında herhangi bir aşamada ortaya çıkabilecek, *rüşvet suçu*na dair "nitelikli delil" teşkil edebileceği kanaati uyandıran delillerin varlığı halinde, konu, yetkili merci tarafından değerlendirilerek uygun bulunması halinde savcılığa bildirilir ve gerekli tedbirler alınır.

10- *Rüşvet suçu*na ilişkin olarak "Sakıncalı Firmalar Listesi" oluşturulur.

Ek - 1: Taahhütname ve Muvafakatname

EK-1

TAAHHÜTNAME VE MUVAFAKATNAME

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)'nın "Rüşvet" başlığını taşıyan 252 inci maddesinin 9. fıkrası uyarınca; yabancı bir devlette seçilmiş veya atanmış olan kamu görevlilerine, uluslararası veya uluslararası mahkemelerde ya da yabancı devlet mahkemelerinde görev yapan hakimlere, jüri üyelerine veya diğer görevlilere, uluslararası veya uluslararası parlamento üyelerine, kamu kurumu ya da kamu işletmeleri de dahil olmak üzere, yabancı bir ülke için kamusal bir faaliyet yürüten kişilere, bir hukuki uyuşmazlığın çözümü amacıyla başvurulmuş tahkim usulü çerçevesinde görevlendirilen vatandaş veya yabancı hakemlere, uluslararası bir anlaşmaya dayalı olarak kurulan uluslararası veya uluslararası örgütlerin görevlilerine veya temsilcilerine görevlerinin ifasıyla ilgili bir işin yapılması veya yapılmaması ya da uluslararası ticari işlemler nedeniyle bir işin veya haksız bir yararın elde edilmesi yahut muhafazası amacıyla; doğrudan veya aracılar vasıtasıyla, menfaat temin, teklif veya vaat edilmesi ya da bunlar tarafından talep veya kabul edilmesinin rüşvet suçu kapsamında olduğu ve aynı maddenin 1 inci fıkrası uyarınca yabancı kamu görevlisine rüşvet veren, menfaat sağlama konusunda anlaşmaya varan veya bir yarar teklif eden veya vaat eden kişi/kişilerin dört yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı; TCK'nın 253. maddesi uyarınca rüşvet suçunun işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerinin uygulanacağı; 5326 sayılı Kabahatlar Kanunu'nun 43/A maddesi uyarınca tüzel kişinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından, tüzel kişinin yararına olarak rüşvet suçu işlenmesi halinde, ayrıca bu tüzel kişiye de idarî para cezası verileceği hükümleri çerçevesinde; Türk Eximbank'ın kredi, garanti ve sigorta programları kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet ihracatı da dahil tüm işlemlerin uluslararası ticari işlem olduğunu bilerek,

- 1- Türk Eximbank'ın kredi, garanti ya da sigorta programları kapsamında yapılan her bir başvuru çerçevesinde gerçekleştireceğimiz mal/hizmet satışı ile ilgili olarak, bir işin yapılması veya yapılmaması (bu işin ya da bu işle ilgili sözleşmenin yapılması ve/veya başkaları ile yapılmaması veya haksız bir menfaatin elde edilmesi veya muhafazası amacıyla doğrudan veya dolaylı olarak, yabancı bir devlette seçilmiş veya atanmış olan kamu görevlilerine, uluslararası veya uluslararası mahkemelerde ya da yabancı devlet mahkemelerinde görev yapan hakimlere, jüri üyelerine veya diğer görevlilere, uluslararası veya uluslararası parlamento üyelerine, kamu kurumu ya da kamu işletmeleri de dahil olmak üzere, yabancı bir ülke için kamusal bir faaliyet yürüten kişilere, bir hukuki uyuşmazlığın çözümü amacıyla başvurulmuş tahkim usulü çerçevesinde görevlendirilen vatandaş veya yabancı hakemlere, uluslararası bir anlaşmaya dayalı olarak kurulan uluslararası veya uluslararası örgütlerin görevlilerine veya temsilcilerine, firmamızca ya da her ne ad altında olursa olsun firmamız nam ve hesabına hareket eden gerçek ya da tüzel kişilerce menfaat sağlanmadığını, teklif edilmediğini veya vaat edilmediğini; bundan böyle de menfaat sağlanmayacağını, teklif edilmeyeceğini veya vaat edilmeyeceğini,
- 2- Firmamız hakkında veya başvurumuza konu işle ilgili olarak firmamız ad ve/veya hesabına hareket eden herhangi bir gerçek/tüzel kişi hakkında, Türk mahkemeleri ve/veya yabancı herhangi bir ulusal mahkemede rüşvet suçuna yönelik mevcut herhangi bir suçlama veya yargılama olmadığını, **son beş yıl içinde** Türk veya yabancı herhangi bir ulusal mahkeme tarafından firmamız veya başvurumuza konu işle ilgili olarak firmamız ad ve/veya hesabına hareket eden herhangi bir gerçek/tüzel kişi aleyhinde yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesini yasaklayan yasaların ihlalden dolayı verilmiş bir mahkumiyet kararı bulunmadığını ya da idari bir ceza alınmadığını,

- 3- Firmamızın veya başvurumuza konu işle ilgili olarak firmamız ad ve/veya hesabına hareket eden herhangi bir gerçek/tüzel kişinin, Dünya Bankası Grubu, Afrika Kalkınma Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası ve Inter-American Kalkınma Bankası tarafından hazırlanan yasaklanmış firmaları içeren kamuya açık güncel kara listelerde yer almadığını,
- 4- Türk Eximbank'ın gerekli görmesi halinde, Bankamıza yapılan her bir başvuru kapsamında gerçekleştirilen mal ve hizmet ihracatı da dahil tüm işlemlerde, firmamız nam ve/veya hesabına hareket eden her türlü gerçek ve tüzel kişinin kimlikleri ve unvanları ve her ne ad altında olursa olsun bu kişilere yapılan ya da yapılmasına karar verilen ödemeler hakkında bilgi ve belge vereceğimizi,
- 5- Rüşvetle mücadele amacıyla firmamız bünyesinde uygun "idari kontrol sistemi" oluşturmak, uygulamak ve belgelemek üzere gerekli tedbirleri alacağımızı,
- 6- Uluslararası kamu görevlilerine rüşvet verilmesi kapsamında bir suç işlendiği yönünde bir şüphenin hasıl olması halinde, Türk Eximbank'ın başvurumuzu reddedebileceğine ya da ilgili resmi soruşturma süreci sonuçlanıncaya kadar askıya alabileceğine peşinen muvafakat ettiğimizi,
- 7- Türk Eximbank'ın kredi, garanti ya da sigorta programları kapsamında destek taahhüt ettiği işlemlerde, firma yetkilisi/başvuru sahibi ya da her ne ad altında olursa olsun firmamız nam ve/veya hesabına hareket eden gerçek ya da tüzel kişilerin yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesine ilişkin bir suçtan hüküm giymesi durumunda, Türk Eximbank'ın verdiği resmi desteği durdurmak ve telafisini talep etmek için her türlü tedbiri alabileceğine (yeni kredi kullandırmalarını durdurmak, firmamız hesabına ödenmiş kredi tutarlarının tamamını muaccel hale getirmek, yeni tazminat ödemelerini reddetmek ve ödenmiş tazminatların iadesini talep etmek de dahil olmak üzere) peşinen muvafakat ettiğimizi,
- 8- Türk Eximbank'ın Madde 7 kapsamında firmamızdan talep ettiği tutarı, talep yazısı tarihinde yürürlükte olan Türk Eximbank'ın kısa vadeli kredilerine uyguladığı en yüksek faiz oranının (firmamıza Türk Eximbank tarafından yapılan ödemenin cinsine bağlı olarak TL ya da döviz cinsinden) bir buçuk katı olan cezai faiz oranı üzerinden hesaplanacak ve ilgili ödemenin (kredi kullandırımı, garanti ya da sigorta tazminatı ödemesi) yapıldığı tarihten Türk Eximbank'ın talep yazısı tarihine kadar geçen süre için tahakkuk ettirilecek cezai faizi ile birlikte, Türk Eximbank'ın bu konudaki ödeme talebinin bildiriminden itibaren en geç 15 gün içinde, Türk Eximbank'a nakden ve defaten ödeyeceğimizi, zamanında yapılmayan ödemeler için yukarıda belirtilen cezai faizin iki katı bir oran kullanılarak, bildirim yapılan tarihten ödeme yapılacak tarihe kadar geçen süre için temerrüt faizi ödeyeceğimizi;
- 9- Gerekli görüldüğü hallerde Türk Eximbank'ın firmamız bünyesinde inceleme ve araştırma yapmasına olanak tanıyacağımızı,

gayrikabilirücu olarak beyan, kabul ve taahhüt ederiz.